

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi urheilijoiden eläketurvaa koskevaksi säätelyksi

Lausunnon antaja: Jääkiekon SM-liiga Oy

Viite: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön lausuntopyyntö (VN/31548/2025)

Päivämäärä: 5.3.2026

1. Yleisarvio esityksestä

Jääkiekon SM-liiga Oy (jäljempänä ”Liiga”) pitää tärkeänä hallitusohjelman tavoitetta korjata urheilijoiden sosiaali- ja eläketurvaa rakenteellisia puutteita. Ammattuurheilijan ura on tyypillisesti lyhyt ja tulonmuodostus keskittyy rajattuun elämänvaiheeseen, minkä vuoksi toimiva ja tuottava eläkesäästämisen järjestelmä on erityisen tärkeä.

Liiga katsoo, että urheilijoiden vanhuudenturva tulee voida järjestää joustavasti joko sijoitussidonnaisen vakuutuksen kautta tai vaihtoehtoisesti urheilijoille perustettavassa erillisessä lisäeläkekassassa. Nykyinen laskuperustekorkoon sidottu vakuutusmalli ei ole muuttuneessa markkinaympäristössä turvannut urheilijoiden eläkesäästöjen reaaliarvon säilymistä. Pitkällä aikavälillä tuotto on monissa tapauksissa jäänyt inflaation jälkeen, mikä heikentää järjestelmän tarkoituksenmukaisuutta.

2. Vapaakirjojen lukitseminen ja yhdenvertaisuuskysymykset

Lakiluonnoksen merkittävin ongelma liittyy jo kertyneiden eläkevarojen eli niin sanottujen vapaakirjojen hallintaan. Ehdotuksen mukaan vapaakirja olisi voimassa ilman oikeutta takaisinostotarvoon eikä siihen liittyisi siirto-oikeutta toiseen vakuutusyhtiöön tai eläkelaitokseen.

Siirto-oikeuden puuttuminen sitoo urheilijan käytännössä yhteen vakuutusyhtiöön koko vakuutuksen voimassaolon ajaksi. Urheilija ei tällöin voi siirtää säästöjään toiseen palveluntarjoajaan tai esimerkiksi mahdolliseen urheilijoiden omaan eläkekassaan edes tilanteessa, jossa vakuutuksen tuotto jää alhaiseksi ja hallinnointikulut ovat suhteellisen korkeat.

Liiga katsoo, että tällainen säätely voi johtaa urheilijoiden asettumiseen perustuslain näkökulmasta epäedulliseen asemaan verrattuna muihin ammatinharjoittajiin. Työeläkejärjestelmässä sekä useissa yksilöllisissä eläkevakuutuksissa säästöjen siirrettävyys tai takaisinosto on mahdollista tietyin edellytyksin.

3. Lyhyiden sopimusten vaikutus ja vapaakirjojen pirstaloituminen

Ammattiurheilussa pelaajasopimukset ovat tyypillisesti kestoaltaan 1–3 vuotta. Lakiluonnos ei riittävästi huomioi tämän sopimusrakenteen vaikutuksia eläkevakuutuksiin.

Lyhyet sopimuskaudet johtavat siihen, että vakuutukset muuttuvat vapaakirjoiksi nopeasti. Käytännössä tämä voi merkitä sitä, että urheilijalle kertyy uransa aikana useita erillisiä vapaakirjoja eri vakuutusyhtiöihin ilman mahdollisuutta yhdistää niitä myöhemmin.

Liiga pitää tärkeänä, että urheilijalla on mahdollisuus yhdistää useisiin vakuutusyhtiöihin kertyneet vapaakirjat yhdeksi kokonaisuudeksi uran päättyessä esimerkiksi eläkekassan tai uuden vakuutusratkaisun kautta. Vakuutusta tulee käsitellä aktiivisena vakuutuksena siihen saakka, kunnes urheilija päättää ammattiuransa.

4. Sijoitussidonnaisuus ja vakuutusyhtiöiden kannustimet

Nykyisessä järjestelmässä vakuutusyhtiöt sijoittavat vapaakirjojen varat osaksi omaa sijoituskantaansa. Mikäli vakuutukseen sovellettava tuottotaso on esimerkiksi 0 prosenttia, vakuutusyhtiö voi pitää sijoitustuoton ja maksettavan koron välisen erotuksen omana katteenaan.

Koska eläkeikään on urheilijoilla usein 30–40 vuotta, syntyy tilanne, jossa vakuutusyhtiöllä ei ole kilpailullista kannustinta parantaa tuottoa sellaisten vakuutusten osalta, joiden asiakas ei voi siirtää säästöjään muualle.

Lakiluonnoksessa vapaakirjan muuttaminen sijoitussidonnaiseksi edellyttää vakuutusyhtiön suostumusta. Liiga katsoo, että tällainen veto-oikeus ei ole perusteltu. Urheilijalla tulisi olla oikeus pyynnöstään muuttaa vapaakirja sijoitussidonnaiseksi ilman vakuutusyhtiön erillistä harkintaa.

Mikäli vapaakirja muutetaan urheilijan pyynnöstä sijoitussidonnaiseksi vakuutukseksi, vakuutusta tulee käsitellä aktiivisena vakuutuksena siihen saakka, kunnes urheilija päättää ammattiuransa. Tällaisessa tilanteessa vakuutusta ei tule tulkita yksilölliseksi vapaakirjaksi ennen urheilu-uran päättymistä.

5. Vakuutuskannan siirtoa koskeva sääntely

Aiemman käytännön mukaisesti vakuutuskannan siirto on ollut mahdollista, kun siirron kohteena oleva vakuutuskanta täyttää lain asettamat vaatimukset myös siirron jälkeen. Kannan siirtäminen edellyttää vakuutusyhtiön ja vakuutuksenottajan hyväksyntää.

Liiga katsoo, että lakia ei tule tulkita tai soveltaa siten, että vakuutuskannan siirtoa rajoitettaisiin nykyistä enemmän. Järjestelmän toimivuuden kannalta on tärkeää säilyttää mahdollisuus siirtää vakuutuskantaa esimerkiksi urheilijoiden omaan eläkekassaan, mikäli sellainen perustetaan.

6. Pienten eläkesäästöjen kertosuoritus

Lakiluonnoksessa esitetty mahdollisuus maksaa pienet eläkesäästöt kertosuorituksena vapaakirjan muodostuessa on kannatettava ratkaisu.

Erityisesti ulkomaalaispelaajien kohdalla pienet eläkesäästöt voivat jäädä vuosikymmeniksi passiiviseen hallintaan, jolloin hallinnointikulut syövät merkittävän osan säästöistä. Mahdollisuus kertosuoritukseen suojaa tällaisilta tilanteilta.

Liiga pitää esitettyjä euromääräisiä rajoja (7 800 euroa ja 26 400 euroa) perusteltuina.

7. Liigan keskeiset esitykset

Liiga pitää sääntelyn toimivuuden kannalta välttämättöminä seuraavia muutoksia:

1. Aito siirto-oikeus

Urheilijalla tulee olla oikeus siirtää vapaakirja toiseen vakuutusyhtiöön tai urheilijoiden omaan eläkekassaan.

2. Vapaakirjojen yhdistettävyys

Useisiin vakuutusyhtiöihin kertyneet vapaakirjat tulee voida yhdistää yhdeksi eläkesäästämisen kokonaisuudeksi uran päätyttyä.

3. Vakuutusyhtiön veto-oikeuden poistaminen

Vapaakirjan muuttamisen sijoitussidonnaiseksi tulee olla mahdollista urheilijan pyynnöstä ilman vakuutusyhtiön erillistä suostumusta ja vakuutusta tulee käsitellä aktiivisena vakuutuksena siihen saakka, kunnes urheilija päättää ammattiuransa.

4. Eläkekassaratkaisun mahdollistaminen

Urheilijoiden oman eläkekassan perustamista tulee tukea ja vakuutuskannan siirto siihen tulee mahdollistaa, mikäli siirron jälkeen vakuutuskanta täyttää lain asettamat vaatimukset.

Mikko Pulkinen

Toimitusjohtaja

Jääkiekon SM-liiga Oy

040 738 8818